Aan de gemeenteraad

Raadsvoorstel

Onderwerp
Inspreekrecht tijdens raadsvergaderingen

Beslispunt(en)
Klik hier als u tekst wilt invoeren.

Toelichting

Aanleiding / motivering
Deze raadsperiode besteedt de raad veel aandacht aan bestuurlijke vernieuwing en burgerparticipatie. Bovendien is de gemeenschappelijke wens uitgesproken om dienstbaar naar de inwoners te zijn.

Een van de manieren waarop burgers betrokken kunnen zijn en worden bij de besluitvorming van de raad, is door gebruik te maken van het spreekrecht. In het reglement van orde van de raad (RvO) is geregeld op welke manier burgers daar gebruik van kunnen maken. De raad bepaalt die spelregels zelf.

In het presidium is gesproken over de invulling van die spelregels. De aanleiding hiervan is voortschrijdend inzicht over de onderwerpen waarover ingesproken mag worden en de termijn van aanmelden voor het spreekrecht. De raad vindt het namelijk belangrijk kritisch te blijven op zijn eigen handelen.

In het huidige Reglement van orde van de raad staat over het spreekrecht:
Artikel 21: Spreekrecht burgers

1. *Burgers hebben het recht in te spreken in de beeldvormende en oordeelsvormende vergaderingen.*
2. *Spreken over onderwerpen die op de agenda staan, is mogelijk tijdens de beeldvormende en/of de oordeelsvormende vergadering. Spreken over onderwerpen die niet op de agenda staan, is enkel mogelijk tijdens de beeldvormende vergadering.*
3. *Degene, die van het spreekrecht gebruik wil maken, meldt dit uiterlijk 48 uur voorafgaande aan de vergadering aan de griffier. Vindt de vergadering op een maandag plaats dan dient de inspreker zich aan te melden uiterlijk de voorafgaande vrijdag om 9 uur. Hij vermeldt daarbij het onderwerp, waarover hij het woord wil voeren alsmede de aan de raad over te brengen boodschap.*
4. *De bijdrage van een insprekende burger moet relevant zijn voor de kaderstellende of controlerende taak van de raad.*
5. *Het woord kan niet gevoerd worden over:*
   a. Onderwerpen waarbij sprake is of was van een geschil tussen een burger/organisatie/instelling etc. en de gemeente;
   b. Een besluit van het gemeentebestuur waartegen bezwaar en beroep openstaat of heeft opengestaan;

c. Benoemingen, keuzen, voordrachten of aanbevelingen van personen; een gedraging waarover een klacht ex artikel 9:1 van de Algemene wet bestuursrecht kan of kon worden ingediend;
d. Onderwerpen welke onderworpen zijn aan een wettelijk geregelde zienswijze en/of bedenkingenprocedure.

6. *De voorzitter bepaalt op welk moment in de vergadering de spreker het woord krijgt.*
7. *Elke spreker krijgt het woord.*
   a. Tijdens de beeldvormende vergadering kan na een inspraak van maximaal 5 minuten een dialoog tussen spreker en deelnemers aan de vergadering ontstaan. Deze dialoog duurt maximaal 30 minuten in totaal.
   b. Tijdens de oordeelsvormende vergadering is het spreken beperkt tot vijf minuten. Als reeds is ingesproken in de beeldvormende vergadering over hetzelfde onderwerp, mag in de oordeelsvormende vergadering alleen worden ingesproken over nieuwe feiten of omstandigheden. Van de ingesproken tekst wordt door de vergadering kennis genomen. Indien de ingesproken tekst vragen bevat, zullen deze vragen zo mogelijk direct (mondeling), dan wel op een later moment (schriftelijk) beantwoord worden.

Welke onderwerpen van het RvO staan ter discussie
Omdat de raad zelf zijn eigen regels bepaalt over het spreekrecht, is het daarom ook aan de raad om te beoordelen of die regels gehandhaafd dan wel aangepast moeten worden. In het presidium is besloten het huidige RvO op twee onderdelen ter discussie te stellen. En eventuele wijzigingen meteen vast te stellen door het aanpassen van het RvO. In dit raadsvoorstel worden over twee onderwerpen de voorstellen tot wijzigingen behandeld, namelijk artikel 21, lid 3 met als werktitel *'aanmelden'* en artikel 21 lid 5 met als werktitel *'waarover mag worden ingesproken'*.

Aanmelden
Voor het aanmelden voor het spreekrecht gelden op dit moment de volgende afspraken:

- Uiterlijk 48 uur voorafgaande aan de vergadering meldt de inspreker u zich bij griffie. Vindt de vergadering op een maandag plaats, dan geldt dat aanmelden kan tot vrijdagochtend 09.00 uur. Melden kan door een email te sturen naar griffie@eijsden-margraten.nl waarin het onderwerp wordt genoemd waarover wordt ingesproken.
- De bijdrage moet relevant zijn voor de kaderstellende of controlerende taak van de raad (artikel 21 lid 4).

De voorwaarde van artikel 21 lid 4 is cruciaal als het gaat om het bewaken van de scheiding van rollen, taken en bevoegdheden van de bestuursorganen en staat derhalve ook niet ter discussie. In praktijk zijn insprekers aan bod zijn geweest over onderwerpen die behoorden tot de bevoegdheid van het college of zelfs nog niet door het college waren behandeld. Dat levert frustratie op bij zowel de inspreker, de raad en het college. Verkeerde verwachtingen worden daarmee gewekt. Het is daarom zaak dat de griffie deze inhoudelijke toets strikt uitvoert.

Waarover mag worden ingesproken
Hiervoor zijn op dit moment samengevat de gemaakte afspraken:

- Inspreken tijdens de beeldvormende vergadering kan over alle onderwerpen die de raad betreffen. Inspreken tijdens de raadsvergadering kan over geagendeerde onderwerpen.
- Het woord kan niet gevoerd worden over:
  a. Onderwerpen waarbij sprake is of was van een geschil tussen een burger/organisatie/instelling etc. en de gemeente;
  b. Een besluit van het gemeentebestuur waartegen bezwaar en beroep openstaat of heeft opengestaan;
  c. Benoemingen, keuzen, voordrachten of aanbevelingen van personen; een gedraging waarover een klacht kan of kon worden ingediend;
  d. Onderwerpen welke onderworpen zijn aan een wettelijk geregelde zienswijze en/of bedenkingenprocedure.

In de praktijk worden burgers die inspreken in de beeldvormende vergadering, conform het reglement, na het uitspreken van hun betoog, uitgenodigd over dat onderwerp deel te nemen aan het gesprek met de burger- en raadsleden. Bij de oordeelsvormende en besluitvormende raadsvergadering,

(inmiddels verworden tot één vergadering), spreken de burgers in en nemen de raadsleden de inspraak mee bij de behandeling van het betreffende raadsvoorstel.

Voorgestelde wijziging
De griffie ontving van een aantal raadsleden voorstellen tot wijzigen van deze twee onderdelen. Deze wijzingen zien er als volgt uit:
Aanmelden

- Aanmelden kan tot 48 uren voor aanvang van de vergadering. Indien de vergadering op maandag plaatsvindt kan aanmelden tot *vrijdagmiddag 12.00 uur.*

Waarover mag worden ingesproken

- Inspreken tijdens de beeldvormende vergadering kan over alle onderwerpen die de raad betreft. Tijdens de raadsvergadering is inspreken over geagendeerde onderwerpen toegestaan.
- Het woord kan niet gevoerd worden over:
    - Onderwerpen waarbij sprake is of was van een geschil tussen een burger/organisatie/instelling etc. en de gemeente;
    - Benoemingen, keuzen, voordrachten of aanbevelingen van personen; een gedraging waarover een klacht kan of kon worden ingediend.

In deze situatie is ervoor gekozen twee titels te schrappen, namelijk het huidige lid 5b en lid 5d inhoudende dat niet kan worden ingesproken over:
b. Een besluit van het gemeentebestuur waartegen bezwaar en beroep openstaat of heeft opengestaan;
d. Onderwerpen welke onderworpen zijn aan een wettelijk geregelde zienswijze en/of bedenkingenprocedure.

Wat zegt de VNG
In het VNG-model reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad 2018 is omtrent inspreken niets geregeld. In het VNG model Verordening op de raadscommissies 2018 is over spreekrecht burgers bepaald:
Lid 1: Burgers kunnen in een vergadering het woord voeren over onderwerpen die geagendeerd zijn.
Lid 2: Degene die van het spreekrecht gebruik wil maken, meldt dit binnen een redelijke termijn (bijv. 48 uur) voor aanvang van de vergadering aan de commissiegriffier onder vermelding van zijn naam. Adres en telefoonnummer en het onderwerp waarover hij het woord wenst te voeren.
Lid 3: Volgorde van woordvoeren
Lid 4: Wijze van woordvoeren met korte vragen van de deelnemers
Lid 5: De commissievoorzitter of een commissielid doet een voorstel voor de behandeling van de inbreng van de inspreker.

Wat wil de raad?
De griffie heeft de opmerkingen, suggesties en voorstellen verzameld. Ook de modellen vanuit de VNG zijn geraadpleegd. Op basis van alle informatie en rekening houdende met de randvoorwaarden, worden u diverse opties gepresenteerd.

Twee opties zijn mogelijk bij het onderwerp ‘Aanmelden’. Vier opties zijn mogelijk bij het onderwerp ‘Waarover mag worden ingesproken’.

Aanmelden
<u>Optie 1</u>

- Uiterlijk 48 uur voorafgaande aan de vergadering meldt de inspreker zich bij griffie. Vindt de vergadering op een maandag plaats, dan geldt dat aanmelden kan *tot vrijdagochtend 09.00* uur.

Waarom optie 1
In de modellen is sprake van 48 uren. Bij de raadsvergadering hanteren we deze termijn. Bij de beeldvormende vergadering hanteren we hierbij een termijn van 34 uren. Deze termijn is nodig om het verzoek tot inspreken te beoordelen en ambtelijke ondersteuning te organiseren. Bij de raadsvergadering is daarnaast ook ruimte nodig om de betreffende wethouder te informeren en hem

ruimte te bieden voor overleg. Het verschuiven van de aanmeldtermijn naar een later tijdstip (12.00uur) betekent dat de voorbereidingstijd effectief wordt beperkt tot één dag (maandag).

De vergaderdocumenten worden twee weken voor de termijn van de beeldvormende vergadering gepubliceerd en ruim drie weken voor de raadsvergadering. Het verschuiven met de termijn naar 12 uur heeft nauwelijks gevolgen voor het aanmelden van een inspreker, maar grotere gevolgen voor de voorbereiding voor de vergadering.

Optie 2

- Uiterlijk 48 uur voorafgaande aan de vergadering meldt de inspreker zich bij griffie. Vindt de vergadering op een maandag plaats, dan geldt dat aanmelden kan *tot vrijdagochtend 12.00* uur.

Waarover mag worden ingesproken
Optie 1
De huidige regels handhaven. Het woord kan niet gevoerd worden over:

a. Onderwerpen waarbij sprake is of was van een geschil tussen een burger/organisatie/instelling etc. en de gemeente;
b. Een besluit van het gemeentebestuur waartegen bezwaar en beroep openstaat of heeft opengestaan;
c. Benoemingen, keuzen, voordrachten of aanbevelingen van personen; een gedraging waarover een klacht kan of kon worden ingediend;
d. Onderwerpen welke onderworpen zijn aan een wettelijk geregelde zienswijze en/of bedenkingenprocedure.

Optie 2
Deze optie is gelijk aan optie 1 *waarbij lid b vervalt*

Optie 3
Deze optie is gelijk aan optie 1 *waarbij lid d vervalt*

Optie 4
Deze optie is gelijk aan optie 1 *waarbij lid b én lid d vervalt*

Ter aanvulling
De formulering die wij in ons reglement van orde hebben is een gangbare formulering meestal nog aangevuld met de onderwerpen belastingverordeningen, ingekomen post, het verslag en vaststellen agenda. Het betreft de formulering die gangbaar is, niet het antwoord op de vraag of dit moet worden opgenomen.

Gevolgen

Raadsvergadering op 2-2-2021.

Communicatie
Uitkomst van deze besluitvorming zal verwerkt worden in het Reglement van orde en bekend worden gemaakt, o.a. zoals gebruikelijk bij iedere vergadering.

De griffie Eijsden-Margraten

RAADSBESLUIT

De raad van de gemeente Eijsden-Margraten
gelezen het voorstel van de griffie;
gelet op de behandeling in ede raadsvergadering van 2 februari 2021

Besluit:
Ten aanzien van het reglement van orde artikel 21 Spreekrecht onderdeel aanmeldtermijn inpreken:
Optie 1

- Uiterlijk 48 uur voorafgaande aan de vergadering meldt de inspreker zich bij griffie. Vindt de vergadering op een maandag plaats, dan geldt dat aanmelden kan *tot vrijdagochtend 09.00* uur.

Optie 2

- Uiterlijk 48 uur voorafgaande aan de vergadering meldt de inspreker zich bij griffie. Vindt de vergadering op een maandag plaats, dan geldt dat aanmelden kan *tot vrijdagochtend 12.00* uur.

Ten aanzien van het reglement van orde artikel 21 Spreekrecht onderdeel onderwerpen waarover ingesproken kan worden:

- Optie 1

De huidige regels handhaven. Het woord kan niet gevoerd worden over:

a. Onderwerpen waarbij sprake is of was van een geschil tussen een burger/organisatie/instelling etc. en de gemeente;
b. Een besluit van het gemeentebestuur waartegen bezwaar en beroep openstaat of heeft opengestaan;
c. Benoemingen, keuzen, voordrachten of aanbevelingen van personen; een gedraging waarover een klacht kan of kon worden ingediend;
d. Onderwerpen welke onderworpen zijn aan een wettelijk geregelde zienswijze en/of bedenkingenprocedure.

- Optie 2

Deze optie is gelijk aan optie 1 *waarbij lid b vervalt*

- Optie 3

Deze optie is gelijk aan optie 1 *waarbij lid d vervalt*

- Optie 4

Deze optie is gelijk aan optie 1 *waarbij lid b én lid d vervalt*

Aldus besloten in de openbare vergadering van 2 februari 2021

De griffier, De voorzitter,

Mr. Marc Verbeet Dieudonné Akkermans